

Megjelenik minden vasárnap és csütörtök reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik minden vasárnap és csütörtök reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:

Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felölös szerkesztő:

BELEZNY LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: DARÁNYI FERENC.

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyiltes sora 30 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:

Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50 K
Negyed évre 2.50 K

A városok mozgalma.

Egy héttel ezelőtt gyűltek össze a városok polgármesterei Szombathelyen a nagygyűlésre, a mely fontos közéleti mozzanatnak Jászberény városát *Muhoray Titusz* városi tisztii ügyész képviselte.

Ezen nagygyűlésen, mint az már az országoslapok által emlilve volt — a városok hitelviszonyainak rendezéséről, a városok állami segítségéről volt szó. Fejlesztetni akarják a városok viszonyait a vidéken, ahol a nemzet gerince lakik.

A szombathelyi nagygyűlés foglalkozva az égető kérdéssel, úgy az általános javítás terén, mint az állam által nyujtandó segély kérdésében akként határozott, hogy sürgösen tétessék lépés illetékes helyen arra nézve, miként a folyó 1910. évre előirányzott államsegély azonnal fo-

lyosítsák a városok részére, továbbá, hogy a városi tisztviselők nyugdíjgénye — ne mint előzőleg tervezett 1916-tól kezdve, hanem *azonnal* biztosítsák az erre szolgáló törvényhozási intézkedés keretében.

A városok mult 1909. évi segélyének sorsa legtöbb városban még ma is járja a bizonytalanság kálváriáját, vagy is, hogy az államsegély ma sincs joghatályosan tulajdonképen való rendeltetésének stádiumában.

A nyomorgó tisztviselői karra ezen államsegély a multban való folyosítási formák szerint, csak félsegítésnek nevezhető, mert a pénz kézhezvételének rettenetes hosszadalmasága s az államsegély szétosztásának bizonytalansága által nagyarányú nehézségekkel kellett az illető rosszul dotált s a segélyezés reményében

már kifaradt tisztviselőknek megküzdenni.

A tisztviselői fizetés kiegészítésének utólagos lebonyolítása által a tisztviselők által a reménybeli segélyösszegre történt *hitelezés* — mert hiszen hát azok legnagyobb része kényszerítve volt és van reá — az *adósság törlesztésének prolongálása* bizony nagy arányokban megnyirbálta a tulajdonképeni segítés mérvét.

Ezek a szükségét kiáltó okok ösztönözték a szombathelyi nagygyűlés vezetőségét arra, hogy a folyó évre már esedékes államsegély összeg az illetékes helyekre, illetve a fizetés kiegészítési tervzet szerint segélyezendő tisztviselők kezeibe *azonnal* oda jusson, mert hiszen tulajdonképen a fizetés kiegészítésének célja az élvezett s előleges rátákbán

ZÁRKA.

HETI KRÓNIKA.

I.

Pereg a lomb, sárgul a táj,
Köd lepí a vidéket
Szinte fázom a szobában,
Az utra hogy kinézek.
Itt van az ősz mindenképen
S nyomában ballag a tél,
Behavazza a vidéket
Én a méla hangulatban
Azt forgatom szem előtt,
Hej de jó vón' kitalálni,
Honnan veszek tüzelőt!

II.

Bergengóciában egykor egy nép lakott,
Mely az égből olyan természetet kapott
Hogy szegyelte nevét s törvényt hozott róla,

Hogy aki a nevét véletlen kimondja,
Számüzessék rögtön s addig megse áljon,
Míg csak át nem haladt az ismerős tájon.
Történe pediglen, hogy miszter Bogarász
Közéjük tévedve, egy éjjel ott tanyáz
S nem tudván a törvényt, megszólít egy urat,

Ki riporter lévén, ép' hir után kutat,
És néven nevezi. No lett riadalom!
Lárma meg reudórség, zugás, sokadalom,
„Meg vagyon gyalázva egész nemzetiségünk
Szörnyű sértés történt, vad haragban égünk!
Kimondta nevünket egy idegen fajta,
No de hiszen szörnyű boszut állunk rajta!
S megragadván rögtön a szegény idegent,
Úgy kihajították, hogy majdnem széjelment.

**

Akár hogy forgatom úgy tetszik énnékem
Hogy ez a szörnyűség nem is történt régen
S bármily mesehangon szól is ez a nóta,
Mintha ez a mese nem is mese volna!

III.

A körben az élet
Napról-napra éled
Jókedvüen folyik az alsós meg mízer,
S hangzik néha: „Öt blind! Én javitok tizzel!”

Néha meg csatazaj veri fel a csendet,
Ki nem tudja, mi az, rendőrökér cseppet.
Pedig csak a „lapom” s Béla bá' kártyáznak
S közben persze egy-egy hívásról vitáznak.
Nézik azt néhányan
Ablakon keresztül
És szempillájukon
Áruló könny rezdül.
Ezek uj házasság révébe eveztek
És magukra vették a rózsás keresztet,
S most a búválványtól
Belsőkép gyötörve
Sóhajtvá térnek meg
A családi körbe.

Kóró.

fizetett csekély fizetés tényleges kiegészítése s nem utólagos pótlása talán akkor már, midőn az illető tisztviselő a napról-napra reá nehezdedő rettenetes drágaság és magas lakbér viszonyok sulya alatt letört.

Mert például egy teljes évig hitelben élni és lakni nem lehet, így tehát az utólagos segítés nem a beteg állapotának idejében való restaurálása, hanem a haldoklónak nyújtott utolsó segély.

A városoknak államsegítésére a magas kormányt a legtöbbszörre tengető városok sorsa s a költségvetésük keretében való közvetlen segítés lehetetlensége inspirálta s az a körülmény, hogy a modern fejlődés haladására — legyen annak irányítása bármily avatott kezekben is — állami létesítmények nélkül önerejéből képtelen s a haladásra irányuló mozdulatlanúság szükségéből áll elő.

Mi, akik a városunk viszonyait ismerjük, tudjuk, hogy ez a mozdulatlanúság a sok sikertelen és sokszor roszakarattal is megakasztott sikertelen küzdelem természetes következménye. Tudjuk hogy a költségvetések tervezői kényszerűségből mellőznek minden magasabb szempontot, mert megvannak győződve arról, hogy egy modern költségvetésnek legtöbbször a biztos leszavaztatás lenne a sorsa. A város vezetősége tehát nem azt csinálja, amit jónak látna, hanem csak azt, amit lehet.

A tisztviselők nyomorgása s nyugdíjigogosultság nélküli tengődése ezen és ilyen okozatokban leli magyarázatát.

Ezért kell az állam biztos és gyors segítése.

Egy kis számvetés.

Nagy, ponyvás szekér jött a faluba. Két tót atyafi van rajta. Az egyik hajtja a lovakat, a másik az oldalrudon áll és torzakasztatóból kiált: „Ómát, kertét vegyenek!”

Alig hallatszott el a kiáltás, néhány asszony már jön kőtennyel letakart szakajtóval, amelyben buza vagy kukorica van.

A tót atyafi műértő szemmel megvizsgálja a szakajtó tartalmát, kifogásolja ocsárolja, csakhogy kevesebb csümlőcsőt kelljen érte cserébe adni. Azután kifordítja a zsákba és tesz a kosárba néhány fanyaru izű „ómát” vagy „kertét”. Az asszony síncs a cserével megelégedve, kevesli amit a szép buzáért kapott. Alkudoznak, pörlekednek, végre az árus még egy-két almával megtoldja.

Megtörtént hát a cserebere. Az asszony haza szalad vele, jobbra-balra tekin-

Megyei és városi ügyek.

A holnapi megyei választás. A holnap f. hó 17-én tartandó évnegyedes vármegyei közgyűlésen — mint már előre többször jeleztük — legnagyobb érdeklődéssel kísért mozzanat lesz a részleges tisztújítás, melyre nézve a központból nyert információ és az utolsó napok hangulata nyomán hitelt érdemlően jelezhetjük már ma, hogy a választás a megyei árvaszéki elnöki állást illetőleg Bussa Ákos részére s a választás ily irányú esélye folytán a tiszai alsójárás főszolgabírói állást illetőleg Nagy Ottó dr javára fog eldőlni. Az ezek után következő helyek a már általunk érintett formában fognak betöltetni.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én tartotta Horthy Szabolcs dr főispán elnöke alatt október havi ülését, mely után a bizottság fegyelmi tanácsa ült össze s egy pár fegyelmi ügyben hozott ítéletet.

Orvosi pályázat. A tegnapi nappal járt le a vármegye által a járszalszentgyörgyi körorvosi állásra hirdetett pályázat, melyre a tegnapi napon vett távbeszélő értesítés szerint a járszalszentszolgabírájához összesen két kérvény érkezett be. Ezen orvosi körhöz tartoznak Jánosida és Alattyán községek. A javadalom 1600 kor fizetés 50 kor. lakbér és a szab. rendeletileg szedhető díjak.

Községi szállítás. Jászladány község tegnapi előtt tartotta meg az árlejtsést az irodaszer, nyomtatvány szükséglete és a könyvkötészeti munkák szolgálatására nézve. Az árlejtsé eredményéhez képest a község legközelebbi képviselőtestületi közgyűlése fog határozni.

Ármentesítés. A Heves—Szolnok—Jászvidéki Ármentesítő társulat választmányja kedden tartott ülésében adta vállalatba a töltésemelési és szélesítési munkálatokat Deutsch Emil és Lipót és Csery I. Ede fővárosi vállalkozó cégeknek 1811000 kotona vállalati összegért.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete legközelebbi rendes köz-

gyűlését november hó 4-én fogja megtartani, melyen a legutóbbi rendes közgyűlés tárgyaként szerepelt nagyszámú közterület-vételi ügyek kerülnek több érdekes tárgyon kívül 30 napi közbevetéssel elintézés alá.

A fertőzött Zagyva vizének megvizsgálása iránt tett a város hatósága előterjesztést feljelentés alakjában a belügy és földművelésügyi miniszternél s ugyanekkor a felső és alsó Zagyva vízből több palack fertőzött vizet beküldött az országos chemiai intézethez vegyelemzés végett. A vegyelemzés tanusítványa a héten érkezett le a városhoz, melyben hivatalosan konstatació van, hogy a cukorgyárak rúszéről bebocsájtott szennyvíz által a Zagyva mérgező anyagokkal volt megfertőzve.

Irodalom.

Katholikus Népszövetség naptára 1911-re. A Katholikus Népszövetség tagiletményeinek sorában a nyolcadik füzet helyett, egy igen tartalmas és szép kiállítású naptár kapnak a tagok.

A naptár terjedelme felül van a 200 oldalon. A szöveget 65 kép élénkíti. Jogi, gazdasági, szövetkezeti, általános érdekű társadalmi cikkeket. Elbeszélések és versek váltakoznak benne. A magyar népnaptár irodalomban minden esetre első hely illeti meg. Megjelent negyedmillió példányszámban magyarul, németül, tótul és horvátul.

Az Egyházi Közlöny. (Szerkesztő Gerely József) XXII. évf. 40. számának tartalma.

Vezércikk: A forradalom szelleme. — *Egyetemes egyház:* X. Pius levele egy francia fiúhoz. — A katolikusok tiltakozása Nathan ellen. — A „Matin” a Duchesne-afféról. — Msgr. Chapon és a Le Figaro. — Vallások története. — Canalejas bukás előtt. — A portugál forradalom. — Mi készül Portugáliában a jezsuiták ellen. — A londoni polgármesterválasztás epizódja. — „Katolikusok Nemzetközi Védő-Szövetsége”. — A belga klerus és a tudomány. — A törökországi kulturharc legújabb eseményei. — Fischer biboros pásztorievel. — Homiletikai kurzus Ravens-

get nem-e látja az ura, hogy hogyan sáfarkodik ő az étellel. Alighogy meghozta, körül fogják az apróságok és egy-kettőre füstöt vesz a kosár tartalma.

Most már vegyük elő a számadás mesterségét, hogy milyen cserét tett Szitásné asszonyom, mert az volt.

A szakajtó buzáért, mely 3 kilogramm lehetett kapott 20 almát. Számítsuk a buza kilóját csak 16 fillérbe, (az árus csut nem fogad el), értéke 48 fillér; tehát egy darab alma többé jön, mint 2 fillérbe. Ellenben Borsné asszonyom, aki nem szeret cseréberélni, 4 fillérért kapott 3 almát. Miután a 4 fillér a 48 fillérben 12-szer megvan, ennélfogva 48 fillérért 12-szer 3 alma jár, vagyis 36 alma.

Ime, mit mutat ki egy kis számvetés! Szitásné 16 almával csalódott.

Aki azt mondja rá, hogy ki fog ilyen csekélységekkel bibelődni, annak azt feleljük, hogy a csekélységekben lesz a sok

a fillérből a korona és hogy aki a keveset meg nem becsüli, annak nem lehet sokja.

A tót atyafiak nem is adnak pénzért szívesen gyümölcsöt, csak cserébe; mert ők jobban tudnak számítani, mint azok, akik inkább cserélnek.

De ha nincs kéznél az a néhány fillér amin gyümölcsöt lehetne venni, akkor nem szabad azt venni, ami csak pazarlással, tékozlással szerkezhető meg.

Hagyjuk el a gyümölcsárast, ugys kimint már a faluból. Ott tér be a Bognárékhoz egy koldus, kövessük azt, mit is adnak neki alamizsnába. Talán pénzt? Világért sem adna Bognárné asszonyom 1—2 fillért a koldusnak, hanem inkább egy kanál (de nem ám evőkanállal!) lisztet, vagy egy jókora karéj kenyert, mely testvérek közt is megér 4 fillért. És a koldus mit cselekszik a kenyérről? Bemegy a kocsmába és ott 1—2 deci pálinkáért vesztegeti el. A koldus nem számít, mert ingyen jutott hozzá,

burgban. — A Bonifatius egyesület és a Los von Rom mozgalma. — A veszprémi székesegyház felszentelése. — Sajtóvásárnap a nagyváradai egyházmegyében. — Már megint a tiszteletesek. — *Időszerű kérdések*: (B.) Latin és görög szert. papok egymásközi viszonya. — Szabó György, Kátholikus akcióink félsikeréhez. (Hozzászólás.) *Vallástantás*: (I.) A francia katek.-mozgalom. *Egyháztörténet*: (TS), Egyiptomi Makáriusz és a sztos. — *Közgazgatás*: Dr Szarvas Mihály. A nyugdíjas papok községi adómentessége. — *Egyházi arcképcsarnok*: Mihályi Akos dr (Képpol.) — *Irodalom*: Dr Huszár Elemér, De Eheform-Vorschriten. — H. K., Dr Aloise Schmitt, Biblische Zeitfragen. — *Közgazdaság*. — Személyi hírek, apróságok, változások. — Momento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Budapest, Esterházy-utca 15. sz.

SZINES ROVAT

Akárhányféle nyelven koldúl széles e nagy világ, annyiféle bajok léteznek ezen a szerencsétlenséggel teljes földgolyómbison. Például a tisztelt olvasó azt hiszi, hogy a kolera, pestis, bűdös Zagyyva, meg ha az embernek a körme alá megy a száka — az a baj.

Dehogy — kérem szeretettel — vannak egyéb bajok is és ha van speciális orvos, speciális tyukszemtapasz és speciális virgonia, miért nem lehetne a tisztelt szerkesztőségnek is speciális baja olykor, ha a szerkesztő távol van?

Mert ami t. i. a szerkesztőnek megszokott, mindennapi, az a magukra maradt „kedves” és „jelestollu” munkatársaknak szokatlan, ujságszámba menő jelenség.

„Őszi idő, deres már a falombja” költői hangulatok közepette nem elképzelhetetlennek tetszik-e *Kőró* alakja a vágőhidon, amint a levágot sertések statisztikájánál összejírásán fáradozik, vagy nem rémes látomány volna-e ha *Azaky* két méteres hosszú termetével igyekezne egy

belsőtűznél a helyszíni felvétel céljából egy konyha kaszli aljába megkaporodni, avagy nem a repülő szénakazal lehetetlenségével volna-e határos ha például *Milrosz* a hosszú nap riportja megírása céljából 6 öles tolólétrával birkózna faláb nélkül.

Ezekre önök mindazt mondják: bagatel! De hát nem látták önök közvetlen közelből a hétnek lapot szülő két napja összes fájdalmait s azt a gúnyos mosolyt a *főmunkatárs* ajkán, mikor a „lapom” véletlen szenációját megjelenésének első percében Mikroszot megrovási kalandban részesíti.

Ezek kérem még is kedves jelenségek speciális bajos voltak dacára mert — ezt már nem én mondom, hanem az olvasók, — hogy a „lapom” hogy-hogynem még is jó volt megszerkesztve, mikor a szerkesztő távol volt . . .

Izé.

Imádkoztam érted . . .

Imádkoztam érted,
Régen réges régen,
Keresztelek téged
A csillagos égen.
Vártalak, hivatalak
Amióta élek,
Mert tudtam, hogy ott fenn
Van egy kicsi lélek
Aki az enyém lesz,
Aki az enyém már,
Akit az én lelkem
Olya nagyon rég vár.
Akiért oly régen,
Olyan nagyon vágyom ;
Az én drága lelkem,
Az én pici lányom!
Ébren s álmaimban
Előtem volt képed ;
Aranyos kis lányom
Imádkoztam érted. . . .

Imádkoztam érted
Mikor még fönn voltál
Ott a magas égben

minap 2 hold földet vett? Takarékos lehet, de számítani az sem tud.

A 2 holdat 800 koronáért vette. Nem is drágán, mikor most anyi ember éhezik a földre és egymásra ígér. Igen am, csak hogy bökkendő van a dologban!

Molnárnak csak kétszáz koronája volt, a többit kölcsönkérte és fizetett utána nyolcas kamatot, vagyis évenként 48 koronát. Meghossa e a föld tisztán ezt a hasznót? Nem! mert mikor Molnár zavarba jött és bérbe akará adni, csak 20 koronát ígértek holdjától. És a vége mi lett? Hogy el kellett adnia, hiába dolgozott és még saját 200 koronája is ráment.

Ne folytassuk tovább! Ennyi példa is elég annak megértésére, hogy milyen fontos mesterség a számvetés, hogy egyik eszköze boldogulásunknak.

A mostani világban, bizvást mondhatjuk, hogy aki nem számít, az nem boldogulhat, elpusztul.

Zádor Gyula.

A mindenhatónál.
Kértem a jó Istent,
Hogy adjon énnékem,
Hogy küldjön le hozzám,
Én gyönyörtiségem!
S a jó Isten tudta
Hogy amit én kérek,
Azt nekem adhatja;
S az a picilelek,
Akiért oly régen
Olyan nagyon vágyom
Az én mindennem lesz,
Az én boldogságom,
Az én életem lesz,
A te drága élted:
Aranyos kis lányom
Imádkoztam érted! . . .

—nayf.

UJDONSÁGOK.

— **Áthelyezés.** Bibornok érsek urunk, *Kovács Gulyás* István, városunk szülöttét, ki tisztelői helyettes lelkes jelenleg, Gyöngyöstre helyezte káplánnak.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter dr *Szeőke Bélát*, — ki hosszabb ideig volt vármegyénk szolgálatában így a jászberényi szolgabírósnál is s a tavasszal a földmívelésügyi minisztériumba fogalmazó gyakornok lett — most segéd fogalmazóvá nevezte ki.

A vallás és közoktatásügyi miniszter *Thuránszky Zsigmond* helybeli borsóhámi tanyai tanítót a kassai állami elemi iskolához nevezte ki. *Thuránszkyban* a helybeli tanító testület egy jeles és derék tagját vesztette el.

— **Magyarország főispánjai.** Ily címen adja ki Balassa Sándor debreceni szerkesztő az ország vármegyei és törvényhatósági joggal felruházott városai főispánjainak életrajzi adatait, melyben megyénk főispánjának dr *Horthy Szabolcsnak* biográfiája és kitéően sikerült arcképe is bennfoglaltatik. A mű ára 10 korona.

— **Boraink értékesítése.** A pince-szövetkezet vezetősége borászati és kereskedelmi szaklapok útján is fogja meghirdetni a szövetkezeti pince homoki borainak bel-és külföldre leendő árusítását. A pince-szövetkezet az üzemelésés kezdetén nagy súlyt helyezett a borok minőségére. A bepinceszett több ezer hektoliter bor minden egyes fajban első minőségű. Most fogjuk tehát meglátni, hogy szakszerű kezelés mellett milyen értéke lesz a homoki boroknak az ország borpiacán.

— **Hosszú nap.** Az izraeliták éves legnagyobb ünnepüket: az úgynevezett hosszúnapot csütörtökön tartották, mely alkalommal egész napon át buzgó istentisztelet volt a Vásár-utcai zsidó templomban. Ezen napon az izraelita tüzetek mind zárva voltak.

— **Szövetkezet segélyezése.** A földmívelésügyi miniszter megyénk területén a tiszapüspöki keresztény fogyasztási szövetkezet berendezése és üzemének fejlesztésére 1000 korona államsegélyt adományozott. Lám a merkantiliista sajtó által mindig kifogásolt szövetkezésnek a legilletékesebb fórum is elismeri hasznosságát és jogosultságát.

— **Esküvő.** *Gerendásy Sándor*, helybeli fiatal fodrász mester, *Gerendásy János* bankpénztáros fia e hó 24-én tartja egybekelési ünnepélyét *Soós József* földbírtokos kedves leányával: *Mariskával*.

de Bognárné asszonynak bizony meg kellene fontolnia, hogy mit adjon alamizsnába.

Míg a koldus issza pálinkáját, a korcsma előtt megáll egy kocsi. Asszonynépség van rajta. Hetivásáron voltak. Sugár uram fuvaroztatja, mert szeret keresni. Ugyan lásuk csak, mennyit keres? Amit az asszonyok főlraknak, azért 2 koronát kap. No, hiszen 2 korona is tisztességes kereset. Hogyne! De tudnunk kell, hogy Sugár uram eltölti a vásáron majdnem az egész napot. Az idő pedig pénz. Azután a vásárbán találkozik komájával, sógorával; betérnek a korcsmába 1—2 decire, pedig liter lesz belőle: szóval, mire hazakerül, a 2 koronából gyakran alig marad egy. Sugár uram szintén nem szeret számítani; különben hasznosabban töltené el az időt; fontolóra venné nem csak azt a 2 koronát, hanem hanem azt is, amit költ és amit otthon mulaszt.

Most azonban kimeri mondani, hogy Molnár uram nem takarékos ember, mikor

CSARNOK.

Japán és népe. 2.

— A Jász Ujság számára írta: Urbán János. —

— **Mozi a ligetben.** Ma vasárnap este a Hulin István városi ligeti mulatójának belső helyiségében villamos színházi előadás lesz 20 krajcár belépődíj mellett igen érdekes műsorral. Hulin már tett lapunkban tett felszólás alapján lépéseket arra nézve, hogy a lemezeket kiszolgáltató fővárosi mozgófénykép vállalat ép és jó képeket küldjön.

— **Szántási kísérletek a Kőszegyhéle motoros talajműveléssel.** A Kőszegyhéle motoros talajművelőgépet még folyton tökéletesítik ifj. Sporzon Pál gazdasági akadémiai tanár utmutatása és tapasztalatai nyomán és egyben folyton bemutatják működését a legzsírosabb földű Délvidéken. A f. hó elején 3 napi gépszántási gyakorlatot végeztek a géppel a kraszószőrénymegyei Gavosdián Bukovinszky Artur birtokán; a f. hó 17. és 19-én pedig a Temesmegyei Gazdasági Egyesület Huszárréti-telpen fogják a gépet bemutatni. Ez a bemutatás a kibocsátott részvételi felhívás szerint, a földművelésügyi miniszter támogatásával történik, ami igen figyelemre méltó körülmény, ha tekintetbe vesszük, hogy a már forgalomba hozandó géppel még mindig experimentálnak Sporzon tanár utmutatása alapján.

Vidéki rövid hírek.

— **Rumos cigányok.** Széki János tiszafülvári korcsmáros Rákócziából hazatérőben egy hordó rumot vitt kocsiján. Mig bent járt az útszéli csárdában egy cigány csapat ellopta a hordót a kocsirol és azzal elmenekült. Egy mezőőr távol a községtől látta, amint a cigányok a rumos hordót hajtogatták.

— **Hivatalvizsglat.** Félix Antal dr szolnoki kir. törvényszéki elnök szerdán fejezte be vizsgálatát a karcagi kir. járás-bíróágát, hol mindent rendbe talált.

— **Scheffer Géza** fővárosi fogorvos e héten Jászapátira érkezett, hol hosszabb idei tartózkodása alatt a város fogbetegjei számára végez kezeléseket és operációkat.

— **Lótolvajok a Tiszán.** Tavébszélön vett jelentés szerint a Jászládány község mellett lévő Törtel pusztá lótolvajai, kik a nyomozat szerint oláh cigányok voltak most a mult napokban keltek át tutajon a Tiszán. A révések későn tettek jelentést a tolvaj oláh cigányok átkeléséről s így megingt üthetik a nyomukat.

— **Virtuskodó asztalosged.** Turkevából vett értesítés szerint egy mezőberényi asztaloslegény egyik kávéházban a biliárd golyót felkapva, a szájába nyomta virtuskodásból, ami becsúszott ugyan, de ki már operációval lehetett csak kivenni. A virtusnak így igen fájdalmas vége lett.

— **Uj társaskör Hatvanban.** A Hatvan községnek vasutontuli oldalán épült Uj-Hatvan városrésztársadalmá mult vasárnap Hollóy Sándor ottani kereskedő elnöke alatt polgári és vasuti társaskört alakított.

— **Eltűnt regutra.** Ifj. Bárony Károlynak most kellett volna Szolnokra a 68-ik gy. ezredhez bevonulni. A derék hadfi azonban kerekelt oldott. A báj a szökésen kívül még az is, hogy elmenetelét megelőzőleg elvitte apjának egy száz koronás bankóját is. Most aztán sem az apja, sem a katonaság nem tudja, hogy a fiu merre van.

— **Elveszett gyermek.** A jászódszai országúton szerdán délután egy 5 éves kis fiugyermeket találtak a járókelők, aki céltalanul sirva-ríva bolyongott az útszélén. A gyermek valószínűleg valamelyik kocsirol maradt le, bevitték az országúthoz közel eső egyik tanya.

Sokat szenved Japán a földrengéstől. A gyakori földrengéseket a nép már annyira megszokta, hogy a csekélyebb földrengéseket úgy szólván semmibe se veszik. Hanem aztán kőzben-kőzben fordulnak elő olyan földrengések, amelyekre még a japáni nép is szörnyűkődve emlékszik, mint pl. volt 1855-ben, amikor a mostani fővárosban, Tokióban és környékén 16 ezer épület dűlt romba és 104 ezer ember veszett el. Szintén Tokióban és környékén nagy földrengés volt 1880-ik évi február hóban, amikor a rázkódás oly erős és tartós volt, hogy az emberek a rázkódás következtében a tengeri betegségekhez hasonló tüneteket mutakoztak.

A földművelés nem első rangú foglalkozás, de természeti kincsekben az ország igen gazdag. Hegyei bőségesen adják a nemes fémeket: aranyat, ezüstöt s bányáit az utóbbi időkben európai szakszerűséggel kezeli, de munkásai és vezetői is mind beföldiek. Böven termel Japán rezet, mely a világ első minőségű reze. A réz Japánban annyira kezőséges, hogy a legtöbb eszközt, amit mi vasból készítünk, a japáni rézből csinálja. Bőségben van hegyeiben a drágakő. Kőszénbányái — különösen Jeszszó szigetén mesés gazdagok. Japán kőszénbányáinak értékét 1000 milliórd koronára becsülik. Vannak gazdag petróleum forrásaik; porcellánföldje a kinaival vetekszik. Vas és só azonban kevés van, de azért sóban nem szűkölködik, mert pótolja a bányászott só csekélységét a tenger vizéből szerzett nagy mennyiségű só által: Hőforrása a világ egy országának sincs annyi mint Japánnak. A legtöbb hőforrásnak melegsége 35—40 Reumur fok; de vannak olyan hőforrások is, melyeknek víze 80 Reumur fok. Azért a meleg fürdők száma Japánban rengeteg sok és igen olcsók, úgy, hogy a legszegényebb ember is gyakran használhatja. Használja is, és a japán olyan meleg fürdőben szeret fürdeni, hogy mi lábviznek se bírnék kiállni.

Japánnak éghajlatát a mi illeti, ha valaki a térképet veszi elő s abból akar következtetni a japáni éghajlat minémiségére, az ugyancsak nagyot csalódik. Ugyanis a Japán főváros: Tokió, vagy más néven Jeddó az egyenlítő fölött körülbelül 36 foknyi magasságban fekszik s ez lévén Japánnak középtája, azt mondhatjuk, hogy Japán középtája az egyenlítővel való távolságban megegyez Délspanyolországgal, vagy Olaszország legdélibb részével Szicília szigetével. Ebből azt kellene következtetni, hogy Japán igen meleg ország. Pedig nem így van. Egy országnak éghajlatát ugyanis nem kizárólag a földrajzi fekvés határozza meg, hanem különböző tényezők befolyásolják. Japánban pedig sok ilyen tényező működik közre. A földrajzi fekvését tekintve Japánnak melegek kellene lennie, de ott vannak mindjárt erősen befolyásoló tényezők gyanánt magas fekvésű talajfelszíne és magas hegyei, melyeknek átlagos magassága a tenger színe fölött 5000 láb.

Ezeket a magas hegyeket már kora ősszel ellepi a hó s az országon végig húzódvá egész tavasz végeig a havasok panorámáját mutatja. Ehez járul másik tényező gyanánt az északra felé húzódnó hideg tengeráramlat. A harmadik erősen befolyásoló tényező a „monszun” nevű szél, mely ősszel és a tél első felében állandóan északkeletről fúj s jelentékenyen lehűti a levegőt. Ezek a körülmények okozzák, hogy Japánban kora ősszel már erősen lehűl a levegő. De azért a tél zordonná még se válihat, ezt meg viszont más tényezők akadályozzák meg. Ilyenek a rengeteg sok hőforrás és egy másik tengeráramlat, mely délről-jöven, a melegviz roppant tömegét hozza, enyhítvén a levegőt. Csak a nyugati part vidék zord télen, ahol ezek az enyhítő hatások nem érvényesülhetnek. Innen van, hogy mig Japán keleti oldalán február végén már virágok díszlenek, a hegyek nyugati oldalát még ősles hó fedi. De ha a tél nem túlterős Japán legnagyobb részében, viszont a nyár nem túlságos meleg. Megérthetjük ezt ismét abból a rengeteg sok esőből, mely Japánt tán túlságosan is boldogítja, annyira, hogy ott soha sem a szárazságtól félnek, hanem az esőtől. Elképzelhetjük, mennyi esőnek kell ott lehullania, mikor az esőmérő közszámításával évenként 3 méter magas csapadékok mutat. (Tehát nekünk rendes körülmények közt 5 év alatt van annyi esőnk, mint Japánnak egy év alatt.)

A mi Japán növényvilágát illeti, bármerre tekint a szem, mindenütt növény-cultúrát lát. Rengeteg sok a fa és a cserje. De ha valaki az hinné, hogy tehát Japánban hatalmas erdőket és a mi fogalmaink szerint való nagy gyümölcsösöket fogna találni, nagyon csalódnék. Csak mennyiségre nézve sok a fa, mert Japánban törvény, hogy „aki egy fát kivág, tartozik ültetni kettőt”. De minőségére nézve aztán a japáni fa egészen más, mint aminő fogalmaink nekünk vannak a fákról. A japáni ugyanis a fát, vagy bokrot soha se hagyja természetesen nőni, hanem szándékosan eltörpíti s a fák és cserjék törpítésén igazi mesterei. Minél törpebb a fa, Japánban annál értékesebb; azért a fák törpítését a legnagyobb szélsőségig viszik, úgy hogy Japánban nagyon közönséges látvány a szobákban cserépbe nevelt virágzó és gyümölcsöző cseresnye, körte, fenyő vagy fügefá. Bőségségét képezi a japáninak, ha vendége előtt egy arasznyi papírdobozt kinyit, s teljes pompájában eléje heyezi a dobozból kihuzott virágzó cseresnyefát. Különbön a szabadban nem engedni a japán a fát és bokrot természetesen nőni. Eltörpíti, amennyire csak lehet, s a legképtelenebb alakokat iparkodik adni fájnak. Találni kertekben fát, melynek alakja medvét ábrázol, a másik fának alakja lovat mutat, a harmadik teknősbékát, a negyedik nyulat vagy más állatot. Majd betűkké formálja őket, úgy, hogy sokszor egy-egy sor fa a gazda nevéét mutatja.

A virágokat is nagyon kedvelik Japánban, s a szegény ember, akinek kertje nincs, legalább házának lapos tetejét rendezi be virágos kertté. Csak hogy Japánban a sok eső miatt a virágnak illata nincs.

Japánban — mint már említém — a földművelés nem elsőrangú jövedelmi forrás, de nem azért, mintha nem foglalkoznának földműveléssel és culturnövényekben szegény volna az ország, hanem mert termelésének nagyobb részét az országban fogyasztják el s kivételre csak egyes termények kerülnek. De vannak Japánnak sokféle culturnövényei. Nevezetesebbek a rizs, árpa, búza, repce, azután a thea, kámfafa, diófa, fénymázsa, viaszfa, dohány stb. Nem lesz fölösleges ezekről a culturnövényekről egyetmást elmondani, ami nálunk nagy részben ismeretlen.

Legfőbb terménye Japánnak a rizs. Kétféle rizst termelnek. Az egyik faj szárazabb talajra való s ezt leginkább a hegyek oldalain termelik, ahonnan leszálad a víz. De ez minőségre nézve másodrendű; azért többet termelnek a másik fajtából, mely vizes talajba való és sokkal jobb minőségű. Ez a faj rendkívül sok vizet kíván, szinte állandóan a hegyéig a vízben szeret állani, azért leginkább olyan völgyeken termelik, amelyeknek szomszédságában a hegyoldalakon alkalmas helyek vannak vízfogó medencék készítésére, ahol a sok esővizet felfogják s amikor a szükség kívánja, elárasztják vele a rizsföldeket.

(Folytatása következik.)

Nyomdász-

tanuló lapunk nyomdájában felvételik.

UJ UJ UJ
**BOROS-
HORDÓK !!**

Felhívom a t. bortermelő-közönség figyelmét, hogy mielőtt hordószükségletét beszerezné, — saját érdekében — tekintse meg újonnan berendezett hordoraktáromat, ahol a legjobb minőségű első osztályú száraz fehér tölgyfából készült hordók minden nagyságban, jutányos áron megvehetők.

Kiváló tisztelettel

Papp Géza

Jászberény, Kossuth Lajos-utca 36 szám.

Raktár: Kossuth Lajos-utca 24.

Aki temploma részére szép és tartós
mise ruhákat
akar szerezni, forduljon rendelésével
Szt Ferencrendi Mária Missio-
nárusnők zárdájához, Budapest
VII. Hermina u. 21., hol új mise-
ruhákat készítenek és régieket ju-
tányos áron javítanak.

Elismerő nyilatkozat.

A rendelt casula és két dal-
matika igen szép. Gondos kézimunka
s így tartós. Ára szolid a minőség-
éhez képest.

Jászberényi plebánia-hivatal.

Boreladás !!!

19 hektó olasz rizling, 5
hektó vörös bor eladó. Bő-
vebbet Pesti-nyomdában.

JÓ KÖNYVEK!

JÓ KÖNYVEK!

MEGJELENT

a Tárkányi-féle Vezérkönyv

a processziókhöz.

Tizenegyedik bővített kiadás. Az egri egyházm. hatóság jóváhagyásával. **Ára erős vaszonkötésben, arany nyomással 1 korona. — Baráczius J.:**

Pleb. közös ájtatosságok.

Kiegészítője a Tárkányi-féle Vezérkönyvnek. Igen jó

imakönyv.

Ára egész vaszonkötésben 60 fillér.

Az Egri Népkönyvtár

hasznos és tanulságos füzetek, melyeket **Samassa József** dr. bibornok, egri érsek ur pástorleveleiben valóban

hasznos, oktató és nemesítő hatása olvasmányoknak állit, s alkalmas eszközöknek arra, hogy a régi vallásos hitében már-már megrendült magyar népet őseink mély vallásosságához becsületességéhez, hazaszeretetéhez visszavezéreljék, a következők:

Krassy Félix: **Átok-e vagy áldás?** Ára 10 fillér.

Vágássy Gyula: **Gondolkozzál!** Ára 10 fillér.

Stolz-Krassy: **Száz jó tanács egy baj ellen.** Ára 40 fillér.

Stolz-Krassy: **Bölcsőtől az égig.** Ára 40 fillér.

Regények és egyéb művek:

A japán szekrényke.

Regény. Irta: Carruthers Resch. For-

ditotta: Nyizsnyay I. Ára 1 korona.

Az önző.

Regény. Irta: Champol (De Lagreze gróf.) Ford. Nyizsnyay I. Ára 1 kor.

Szelid elbeszélések.

Ford. Nyizsnyay I. Ára 1 kor. 50 fill.

Csepela L. dr.: **Szociális háté.** Ára 20 f. Danielik J. dr.: **Középkori államtan.** Ára 30 fillér.

Halászy C. dr.: **A választói jog.** Ára 50 fillér.

Ivánovich E. dr.: **Tilos-e a katolikusoknak a Szentírást olvasni?** Ára 2 kor.

Vágássy Gy.: **Az egri csestek keletkezése** Ára 10 fillér.

Megrendelési cím:

Irodalmi Egyesület Eger, Heves vm.

A postaköltség a megrendelő terhe. — Megrendelhető Pesti Péter nyomdájában is.

PÁRTOLJUK
a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóirányú irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalap létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi vagy nő — a rendes tag felvétenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A jövő év tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a gazdaságos célra. — Dísztag címe illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:
Budapest,
 Ferenciskert-terv 7. U. 10. sz. I. em.

Asztalos- műhely-

áthelyezés. Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy évek óta fennálló asztalosműhelyemet sajtóházamba: Margit-utca 5 szám alá (Kömáromi pékkel szembe) helyeztem át. Kérve nagybecsű pártfogásukat, kiváló tisztelettel.

Jaksel Béla asztalos.

Hemerka

okl. kántortanító és zenetanár bármiféle hangszeren való tanulásra órát ad. Egy óra 80 krajcár, ha több óra hetenkint, akkor olcsóbb. Lakik Mezőnyaj főhántornál.

!! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi szalag és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgyári, valamint poroszországi pirszen (c-aksz) a bánya által előírt eredeti ár mellett alóitronnál megrendelhetők.

Pontos szállításért szavatosságot vállal!

HÖFFER MIKSA
 (Hagyományos és poroszországi bánya képviselője.)
 JÁSZBERÉNYBEN.

Eladó birtok.

28 és fél hold föld a pereszen tanyáival kedvező feltételek mellett eladó. Felvilágosítást ad Dr Gyárfás Ferencz ügyvéd Jászberényben.

„PFAFF“
 varrógép villanyerőre!!!

Legelső és legtartósabb a világon Óránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképesség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bebizonyított dolog és ami fő, minden fáradtság nélkül.

Ajánlja
zajtalan és könnyűjárású
 Singer-Central-Bobbie karikahajós-balkaros varrógépeit házi s ipari célokra.

Nagy raktárt tart arany- és ezüstművelekből, ékszeresek, evőeszközök- és szilist dísztárgyakból melyek ajándékoltnak igen alkalmasak. Ügyszínház

üveg- és porcellánárak nagyraktára.

Sérvkötők, gumóírók, műszerek, ellőmegesszék, szemüvegek és hőmérők
nagy választékban.

Elvállalja toronyórák felállítását és javítását, fali- és zsebórák, ékszeres, valamint mindennemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők felállítását és javítását.
 Fali, álló-, inga-, omega- és ütőzsebórák nagy raktára.

PLATTA ANTAL UTÓDA
 órás, ékszerész és mechanikus
Jászberény,
 a Jászkerületi Népbank épületében.

Műhimzés és applikáció munkákat ingyen tanítom.
 Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítteinek
 Pontos és szolid kiszolgálás.

Spekonya Lajos